

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین
معاونت پژوهشی
کمیته تحقیقات دانشجویی

پرسشنامه طرح تحقیقاتی

نام و نام خانوادگی مجری: فاطمه یوسفی، پرینسا افلاطونی، سیده رقیه حسینی، نرگس حاجی شعبان‌ها
دانشکده: دانشکده بهداشت و پیراپزشکی قزوین - دانشکده پرستاری مامایی

عنوان طرح: بررسی وضعیت گزارش دهی اشتباهات دارویی پرستاران در بخش‌های مراقبت‌های ویژه بیمارستان های آموزشی شهر قزوین در سال ۱۳۹۳

Investigation of medication errors' reporting by nurses in Critical care units of Qazvin University teaching hospitals

مقدمه و معرفی طرح:

دارو رایج ترین کالای درمانی مصرفی در واحدهای ارائه دهنده خدمات بهداشتی و درمانی است. اجرای دستورات دارویی بخش مهمی از فرآیند درمان و مراقبت بیمار بوده و از عملکردهای اصلی پرستاران محسوب می شود. بروز اشتباهات دارویی می تواند باعث مشکلات جدی در سیستم های سلامت شود (۱). اغلب خطا به عنوان عملی تعریف می شود که در اثر غفلت و به صورت غیرعمدانجام می‌گیرد. روانشناسان اظهار می‌کنند که خطا و اشتباه در اعمال انسان غیر قابل اجتناب بوده و جزئی از واقعیت انسان است. متأسفانه در اغلب موارد اشتباهات بدون تبعات و آثار نامطلوب مادی و حیاتی نیست گاهی آثار نامطلوب اشتباه و خطای یک فرد فراتر از حیطه مادی و حیاتی فرد اشتباه کننده می شود و ممکن است

باعث وارد آمدن ضرر و زیان مادی، معنوی و حیاتی بر دیگران و جامعه گردد. نکته قابل توجه این است که بعضی از مشاغل از حساسیت قابل توجهی برخوردارند که اشتباه شاغلین در آن می‌تواند آثار و تبعات جبران ناپذیری بر دریافت کنندگان خدمات این مشاغل وارد نماید از جمله مراقبین بهداشتی و کارکنان شاغل در بیمارستان ها. یکی از خطاهای رایج و شایع کارکنان بیمارستان ها اشتباه دارویی است و امروزه نقش عوامل انسانی در بروز اشتباهات دارویی کاملاً مشخص و پذیرفته شده است (۲). اجرای دستورات دارویی بخش مهمی از فرآیند درمان و مراقبت بیمار و جزء اصلی عملکرد پرستاران محسوب می‌شود زیرا با ایمنی بیمار ارتباط دارد، بروز اشتباهات دارویی می‌تواند باعث مشکلات جدی در سیستم‌های سلامت شده و تهدیدی برای ایمنی بیمار محسوب گردد (۳). به طور کلی خطاهای دارویی روی بیمارانی، پرستاران و سازمان ها آثار منفی بسیاری دارد و منجر به کاهش کیفیت مراقبت های ارائه شده می شود؛ افزایش مدت بستری بیمار در بیمارستان و بالتبع افزایش سرسام آور هزینه های درمان و مراقبت می تواند از جمله پیامدهای قابل توجه اشتباهات دارویی باشد. (۴). در گذشته تمرکز اصلی بر شناسایی و پیشگیری خطاهای فردی بود که بیشتر این خطاها متوجه پرستاران بود (۵). مطالعات انجام شده در کشورهای اروپایی نشان می‌دهند که ۱۹ تا ۲۸ درصد بیمارانی که در بیمارستان بستری می شوند مورد اشتباهات دارویی قرار می‌گیرند (۶). اشتباهات دارویی در حرفه‌های مختلف کادر درمان مانند پزشک، پرستار و داروساز رخ می‌دهد اما بروز اشتباهات دارویی در میان پرستاران بیشتر از سایر حرف گروه پزشکی است (۳). رعایت 5 اصل در دادن داروها شامل: شناسایی صحیح بیمار (کدام بیمار)، داروی درست (شناسایی و انتخاب درست داروی تجویز شده از طرف پزشک)، زمان درست دادن دارو، مقدار داروی درست و راه مصرف درست دارو (وریدی، خوراکی و ...) می‌تواند به مقدار زیادی باعث کاهش میزان اشتباهات شود (۷). در مطالعه پتریک و هاردینگ¹ شایعترین نوع اشتباهات دارویی به ترتیب مربوط به ندادن دارو (۳۴%)

، دادن دارو در زمان اشتباه (20%) و مقدار اشتباه (15%) بوده است (۸). سالانه در حدود ۱.۵ میلیون خطای دارویی قابل پیشگیری در آمریکا

¹ Petrick and Harding

اتفاق می افتد (۹). مطالعه حاضر با هدف بررسی فراوانی بروز اشتباهات دارویی و وضعیت گزارش دهی این اشتباهات در میان پرستاران بخش مراقبت‌های ویژه در بیمارستان‌های آموزشی - درمانی قزوین طراحی و پیشنهاد شده است.

* پژوهش بنیادی پژوهشی است که عمدتاً در جهت گسترش مرزهای دانش بدون در نظر گرفتن استفاده علمی خاص برای کاربرد آن انجام می‌گیرد.
** پژوهش کاربردی پژوهشی است که منظور کسب دانش جدید که استفاده علمی خاصی برای نتایج حاصل از آن در نظر گرفته شده و در جهت حصول به هدف کاربردی خاص انجام می‌گیرد.

*** پژوهش تجربی توسعه ای ی کار سیستماتیک می باشد که با بهره گیری از دانش موجود حاصل از تحقیق و تجربه علمی در جهت تولید مواد و وسایل جدید، و یا اصلاح آنچه قبلاً تولید و یا اجرا می‌شده انجام می‌گیرد.